

OP-Eläkesäätiö

2015

SISÄLLYSLUETTELO

Hallituksen toimintakertomus

Tuloslaskelma
Tase

Liitetiedot

Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitukset
Tilintarkastuskertomus

OP-ELÄKESÄÄTIÖ

Hallituksen toimintakertomus vuodelta 2015

OP- ELÄKESÄÄTIÖN TOIMINTA

OP-Eläkesäätiö hoitaa OP Ryhmään kuuluvien työnantajien henkilöstölleen järjestämää lisäeläketurvaa. Eläkesäätiö on suljettu 30.6.1991.

Vuoden 2015 lopussa eläkesäätiön piiriin kuuluvien työnantajien määrä oli 258 (261), joista osuuspankkeja oli 178 (181). Toimintapiiriin kuuluvien henkilöiden lukumäärä oli 2 355 (2 565).

Eläkesäätiö noudattaa kirjanpidossaan tasaavaa kirjanpitojärjestelmää. Eläkesäätiön lukuja ei yhdistellä OP Ryhmän tilinpäätökseen.

Eläkesäätiö osti maaliskuussa 2015 OVY Vakuutus Oy:ltä kiinteistörahastoja 2,1 miljoonalla eurolla.

ELÄKEHALLINTO

Hallituksen esitys vuoden 2017 työeläkeuudistuksesta annettiin 3.9.2015. Hallituksen esitys käsiteltiin ja hyväksyttiin eduskunnassa syyskaudelle 2015. Laki tulee voimaan 1.1.2017. Eläkeuudistuksen tavoitteena on pidentää työuria ja pienentää julkisen talouden kestävyysvajetta. Vanhuuseläkeikä nousee asteittain vuodesta 2017 alkaen ja uudet eläkeikärajat koskevat vuonna 1955 syntyneitä ja nuorempia. Eläkkeen karttumisprosentit yhdenmukaistetaan eri ikäisillä ja käyttöön tulee uusia eläkemuoitoja, osittainen varhennettu vanhuuseläke ja työuraeläke.

Selvitystyö lakisääteisen eläketurvan muutosten vaikutuksista eläkesäätiön lisäeläketurvaan sekä mahdolliset OP- Eläkesäätiön sääntömuutokset käsitellään vuoden 2016 aikana.

Eläkesäätiön etuuksiin ei tullut muutoksia vuoden 2015 aikana.

Saapuneet eläkehakemukset, samoin kuin arviolaskelmapyynnöt, on vuoden aikana pääsääntöisesti pystytty käsittelemään tavoiteajassa.

Toimintavuoden aikana annettiin 876 (1 027) eläkepääätöstä mukaan lukien myös eläkkeiden jatko- ja muutospäätökset sekä haudausavustuspäätökset. Lisäksi tehtiin 366 (345) arviolaskelmaa.

Annettujen eläkepääätösten määrän väheneminen aiheutui vanhuuseläkepääätösten vähentymisestä. Toimintavuonna eläkesäätiön eläkeiän täytti vähemmän henkilöitä kuin edellisellä vuonna. Tämä johtuu eläkesäätiön vanhuuseläkeiästä, joka määräytyy portaittaisesti syntymävuoden mukaan. Eläkesäätiö myöntää edelleen pääsääntöisesti vanhuuseläkkeitä, joko varsinaisessa eläkeiässä tai vapaakirjaeläkkeenä. Myönnettyistä eläkepääätöksistä niitä oli 472.

Toimintavuoden alusta kaikkia eläkkeitä korotettiin työeläkeindeksin muutosta vastaavasti noin 0,4 prosentilla.

Eläkkeensaajia oli toimintavuoden lopussa 7 907 (7 705) henkilöä.

KANNATUSMAKSU

Eläkesäätiö ei perinyt kertomusvuonna varsinaista kannatusmaksua, kuten ei yhdeksänä edellisellä vuotenaakaan. Työnantajat ovat maksaneet vastuunkattamismaksuina yhteensä 0,3 (0,5) miljoonaa euroa. Maksut ovat aiheutuneet eläkkeelle siirtymisestä alennetussa eläkeiässä.

ELÄKEMENOT

Eläkemenot olivat kokonaisuudessaan 27,3 (27,8) miljoonaa euroa, josta maksettuja eläkkeitä oli 26,7 (27,1) miljoonaa euroa ja muita suorituksia mm. sairaus- ja hautausavustuksia 0,6 (0,7) miljoonaa euroa.

ELÄKEVASTUU

Eläkesäätiön koko eläkevastuu oli vuoden lopussa 398,7 (408,7) miljoonaa euroa. Alkaneiden eläkkeiden eläkevastuun muutos oli -2,6 (-0,6) miljoonaa euroa ja vastaisten eläkkeiden eläkevastuun muutos -7,4 (-7,0) miljoonaa euroa.

Indeksikorotusvastuun määrä oli tilikauden päättyessä 43,8 (43,8) miljoonaa euroa. Eläkevastuu on laskettu käyttäen 3,50 (3,50) %:n perustekorkoa. Eläkesäätiön eläkevastuu on kokonaisuudessaan katettu.

SIJOITUSTOIMINTA

Sijoitusmarkkinoiden tuotot olivat hyviä. Erityisesti osakemarkkinoilla tuotot olivat vahvoja. Euroopallaiset osakemarkkinat tuottivat noin kymmenen prosenttia ja valuuttakurssikehitys nosti kehittyneiden markkinoiden tuottoja.

Eläkesäätiön koko sijoitusomaisuuden käypä arvo vuoden lopussa oli 519,1 (517,0) miljoonaa euroa.

Sijoitustoiminnan tulos

Sijoitusomaisuuden kirjanpidollinen nettotuotto oli 22,4 (51,8) miljoonaa euroa. Sijoitusomaisuuden arvonlennuksia kirjattiin 1,9 (2,6) miljoonaa euroa. Myyntivoittoja kirjattiin 19,1 (46,1) ja myyntitappioita 7,3 (5,7) miljoonaa euroa. Koko sijoitusomaisuuden markkinaehtoinen tuotto oli 5,9 (7,0 %).

Osakesijoitukset

Osakemarkkinoilla vuosi oli hyvä. Eläkesäätiön noteerattujen osakesijoitusten tuotto oli 13,2 (15,9) %.

Listattujen osakesijoitusten osuus sijoitusomaisuudesta vuoden lopussa oli 24,0 (25,7) %.

Korkosijoitukset

Korkosijoitusten tuotot jäivät vaatimattomiksi. Eniten laskivat kehittyvien maiden korkomarkkinat, 2,9%.

Korkosijoitusten osuus sijoitusomaisuudesta oli vuoden lopussa 42,2 (46,2) % ja niiden markkinaehtoinen tuotto oli 0,4 (3,1) %.

Kiinteistösijoitukset

Kiinteistösijoitusten markkina-arvo oli vuoden 2015 lopussa 88,1 (81,6) miljoonaa euroa. Sijoituksista suorien sijoitusten osuus on 44,6 (38,1) miljoonaa euroa (tästä toimitiloissa n. 85 % ja asunnoissa n. 15 %). Epäsuorien kiinteistösijoitusten markkina-arvo oli 43,5 (43,5) miljoonaa euroa. Kiinteistösijoitusten markkina-arvoilla laskettu osuus eläkesäätiön sijoitusomaisuudesta oli 17,0 (15,8) % mukaan lukien sijoitukset kiinteistörahastoihin.

Asuinhuoneistojen vuokrausaste oli vuoden lopussa 95,8 (98,2) %. Toimitilojen vuokrausaste oli 24,5 % (83,2 %).

Kiinteistösijoitusten vuoden 2015 toteutunut tuotto oli 4,28 (7,54) %. Suorien sijoitusten tuotto oli n. 2,91 (4,61) % ja epäsuorien sijoitusten tuotto n. 5,40 (9,78) %.

Vaihtoehtoiset sijoitukset

Vaihtoehtoihin sijoituksiin luetaan raaka-aine-, listaamattomat osake- ja hedge-rahasto –sijoitukset, lainarahastot ja epälikvidit lainat sekä strukturoidut sijoitukset.

Kokonaisuutena vaihtoehtoisten sijoitusten osuus sijoitusomaisuudesta oli vuoden 2015 lopussa 15,0 (12,4) %.

RISKIENHALLINTA

Eläkesäätiön toiminnan tavoitteena on hoitaa lakisääteistä eläketurvaa täydentävän eläketurvan vakuuttaminen siten, ettei kannatusmaksua tarvitse periä. Toiminnan merkittävin riski liittyy siihen, että toteutunut sijoitusomaisuuden tuotto jäisi alle vähimmäistuottotavoitteen. Riskin toteutuessa useampana vuotena peräkkäin tämä johtaisi kannatusmaksujen perintään. Eliniän systemaattisesta pitenemisestä aiheutuva riski eläkevastuun riittävyydelle on myös merkittävä.

Sijoitustoiminnasta vastaa eläkesäätiön hallitus, joka hyväksyy eläkelaitokselle sen varojen sijoittamista koskevan sijoitussuunnitelman. Sijoitussuunnitelmassa määritellään sijoitusomaisuudelle tuotto- ja riskitasot sekä tavoitejakauma, sen vaihteluvälit, vertailuindeksit sekä sijoitustoimintaan kohdistuvat muut rajoitukset (mm. sijoitussalkun Value at Risk 95 % luottamustasolla ja 1 kk pitoajalla).

Eläkelaitoksen vastuullinen aktuaari laatii vuosittain ennusteen eläkevastuun ja eläkemenojen kehityksestä. Tämän pohjalta sijoitusomaisuuden allokatiossa otetaan huomioon eläkevastuun luonteen asettamat vaatimukset sijoitustoiminnalle turvaavuuden, tuottavuuden ja likviditeetin osalta sekä eläkesäätiön riskinkantokyky. Lisäksi huolehditaan sijoitusten tarkoituksenmukaisesta hajauttamisesta.

Sijoitustoiminnan tuottojen vuotuista vaihtelua vastaan tasoittavana elementtinä toimii eläkesäätiössä oleva ylikate ja indeksikorotusvastuu. Eläkevastuun riittävydestä aiheutuvaa riskiä hallitaan turvaavilla ja laitoksen erityispiirteet huomioon ottavilla laskuperusteilla.

Sijoitussuunnitelman noudattamista valvotaan seuraamalla sijoitusomaisuuden toteutunutta allokatiota ja sijoitustoimintaan kohdistuvia muita rajoituksia. Vakavaraisuustasosta, sijoitussuunnitelman ja muiden sääntöjen ja määräysten noudattamisesta raportoitin säännöllisesti toimitusjohtajalle ja hallitukselle.

HOITOKULUT JA HENKILÖSTÖ

OP Osuuskunta on tuottanut taloushallintoon ja sijoitusten riskienhallintaan liittyvät palvelut. Liikekulut on kohdistettu aiheuttamisperiaatteen mukaisesti eläkelaitoksille.

Likvidien arvopaperisijoitusten hoito on ulkoistettu Pohjola Varainhoidolle täyden valtakirjan omaisuudenhoitosopimuksella. Myös muun omaisuuden osalta sijoituspäätösten valmistelu, rahaliikenne ja sijoituspäätösten toimeenpano on ulkoistettu Pohjola Varainhoidolle ja Pohjola Kiinteistösijoitukselle. Sijoitustoiminnan operatiivisesta hoitamisesta vastaa OP-Eläkesäätiön toimitusjohtaja.

OP-Eläkekassan eläkeyksikön henkilöstö hoitaa sekä OP-Eläkekassan että OP-Eläkesäätiön eläkehallinnon ja kulut jaetaan niiden kesken lähtökohtaisesti eläkkeensaajien ja vakuutettujen lukumäärien suhteessa.

Eläkesäätiön palveluksessa ei ole ollut omaa henkilökuntaa.

Eläkesäätiön hoitokulut olivat 0,8 (0,8) miljoonaa euroa ja sijoitustoiminnan hoitokulut olivat 0,6 (0,7) miljoonaa euroa.

Toimintavuonna eläkesäätiö on käyttänyt Porasto Oy:n rekisteri-, laskenta-, aktuaari- ja vakuutusmatemaattisia palveluja sekä asiantuntijalääkäripalveluja.

TALOUDELLINEN TULOS

Eläkesäätiön kirjanpidolliseksi tulokseksi muodostui 4,5 (4,1) miljoonaa euroa.

TULEVAISUUDEN NÄKYMÄT

Eläkehakemusten lukumäärät tulevat edelleen kasvamaan suurten ikäluokkien siirtyessä eläkkeelle.

Korkotason laskun seurauksena korkosijoitusten tuotto-odotukset ovat jatkossa hyvin alhaiset. Eläkekassan sijoitussalkkua on edelleen tarkoitus kehittää niin, että suorien ja epäsuorien kiinteistösijoitusten sekä pääomarahastojen osuutta salkusta tullaan hallitusti kasvattamaan.

Eläkesäätiön tavoitteena on, ettei sen jatkossakaan tarvitse periä kannatusmaksua.

HALLINNON KOKOUKSET

Hallintoneuvosto kokoontui kolme kertaa. Varsinaiset kokoukset pidettiin 24.4.2015 ja 22.10.2015 Helsingissä.

Huhtikuussa pidetyssä kokouksessa hallintoneuvosto käsitteli vuoden 2014 tilinpäätöksen ja myönsi tili- ja vastuuvapauden. Lokakuussa pidetyssä kokouksessa hallintoneuvosto käsitteli sijoitustoiminnan suuntaviivat vuodelle 2016, valitsi hallituksen jäsenet, päätti kokouspalkkioista sekä hyväksyi eläkesäätiön sääntömuutoksen.

Ylimääräinen järjestäytymiskokous ja koulutustilaisuus uudelle hallintoneuvostolle pidettiin 30.1.2015.

Hallintoneuvoston tarkastusvaliokunta kokoontui 11.3.2015 ja 21.10.2015.

Hallituksen kokouksia pidettiin vuoden aikana 9 kertaa.

ORGANISAATIO

Toimitusjohtaja

Erkko Rynänen

Toimitusjohtajan varahenkilö eläkehallintopäällikkö Elisa Rauhamaa

Eläkesäätiöllä ei ole omaa palkattua henkilökuntaa.

Assistentti

Maria Väisälä, OP-Palvelut Oy, assistentti- ja käännöspalvelut, 31.10.2015 saakka

Controller

Jouni Mäkinen, OP-Osuuskunta, taloushallintopalvelut

Matemaatikko

Kalervo Koistinen, SHV, Oy Porasto Ab

Asiantuntijalääkäri

Asiantuntijalääkäripalvelut on ostettu Oy Porasto Ab:ltä.

Tilintarkastajat

Työnantajien valitsemana tilintarkastajana toimi KHT-yhteisö KPMG Oy Ab ja vastuullisena tilintarkastajana KHT Paula Pasanen. Työntekijöiden valitsemana tilintarkastajana toimi KHT Juha-Pekka Mylén ja varatilintarkastajana KHT Janna Kivimäki.

Hallitus 2015

Varsinaiset jäsenet

Teija Sarajärvi, henkilöstöjohtaja, puheenjohtaja, OP Osuuskunta, 30.9.2015 saakka
 Outi Taivainen, henkilöstöjohtaja, OP Osuuskunta, 16.11.2015 alkaen Teija Sarajärven tilalle
 Tom Dahlström, strategiajohtaja, varapuheenjohtaja, OP Osuuskunta
 Riitta Lampinen, rahoitusasiantuntija, Oulun Osuuspankki
 Arja Minkkinen, pääluottamusmies, OP Osuuskunta
 Eeva Niskavaara, talousneuvos, Valkeakoski
 Sirpa Pesonen, Op-yhteyshenkilö, Etelä-Karjalan Osuuspankki
 Jarmo Viitanen, toimitusjohtaja, Länsi-Uudenmaan Osuuspankki

Henkilökohtaiset varajäsenet em. järjestyksessä

Erkki Böös, palvelualueen johtaja, OP Osuuskunta
 Harri Luhtala, talousjohtaja, OP Osuuskunta
 Sari Neuvonen, sijoitusneuvoja, Suur-Savon Osuuspankki
 Aija Heikkilä, verkkopalveluasiantuntija, OP- Palvelut Oy
 Harri Nummela, liiketoimintajohtaja, OP Osuuskunta
 Eeva Muukka, maksuliikepäälikkö, Kymenlaakson Osuuspankki
 Olli Näsi, toimitusjohtaja, Satakunnan Osuuspankki

Hallintoneuvosto 2015-2018

Työnantajien valitsevat jäsenet

Varsinaiset jäsenet

Mervi Väisänen, markkinoinnin lehtori, Sotkamo, OP Osuuskunnan hallintoneuvosto, puheenjohtaja
 Arto Appelgren, moniala yrittäjä, Kuhmo, Kainuun OP- liitto
 Eero Hettula, diplomi-insinööri, Tammisaari, Sydkustens OP- förbund
 Tuomo Jokinen, toimitusjohtaja, Nousiainen, Varsinais-Suomen OP- liitto
 Pirjo Laaksonen, professori, Mustasaari, Österbottens OP- förbund
 Arto Puurunen, tietojärjestelmäpäälikkö, Pihtipudas, Keski- Suomen OP- liitto
 Matti Uusitalo, metsätalousinsinööri, Lempi, Kaakkois-Suomen OP- liitto

Varajäsenet

Leif Enberg, yrittäjä, Korsnäs, OP Osuuskunnan hallintoneuvosto
 Raili Hyvönen, toimitusjohtaja, Kontiolahti, Pohjois-Karjalan OP- liitto
 Katja Kuosa- Kaartti, KHT- tilintarkastaja, Orimattila, Etelä-Suomen OP- liitto

Työntekijöiden valitsevat jäsenet

Varsinaiset jäsenet

Markku Hagelin, myyntijohtaja, Järvenpää, Etelä- Suomen OP- liitto, varapuheenjohtaja
 Raija Kangasvieri, hallintoassistentti, Kokkola, Keski-Pohjanmaan OP- liitto
 Eija Loimula, HR- asiantuntija, Mikkeli, Suur-Savon OP- liitto
 Ruut Martenson- Nummela, tekstinkäsittelijä, Helsinki, OP- Palvelut Oy
 Marja Syrjäsalu, op- yhteyshenkilö, Turku, Varsinais-suomen OP- liitto

Varajäsenet

Inkeri Kuloharju, sijoituspäälikkö, Pori, Satakunnan OP- liitto
 Paula Vedenoja, markkinointiassistentti, Raahe, Pohjois-Pohjanmaan OP- liitto

Hallintoneuvoston tarkastusvaliokunta 2015 – 2018

Työnantajien valitsevat jäsenet

Tuomo Jokinen, puheenjohtaja
 Pirjo Laaksonen

Työntekijöiden valitsevat jäsenet

Eija Loimula, varapuheenjohtaja
 Raija Kangasvieri

Läsnäolo- ja puheoikeudella

Mervi Väisänen, hallintoneuvoston puheenjohtaja
 Markku Hagelin, hallintoneuvoston varapuheenjohtaja

TULOSLASKELMA

Vakuutustekninen laskelma	Viite	1.1.-31.12.2015		1.1.-31.12.2014	
Maksutulo					
Muiden eläkkeiden kannatusmaksut		341 318,00		476 583,00	
Sijoitustoiminnan tuotot	6	35 413 673,11		64 004 354,17	
Korvauskulut					
Muiden eläkkeiden maksetut korvaukset					
Eläkkeet	2	-27 260 295,64		-27 816 621,07	
Muiden eläkkeiden eläkevastuun muutos					
Vastuun muutos		10 007 565,00		7 584 073,00	
Indeksikorotusvastuun muutos		0,00		-26 289 582,00	
		10 007 565,00	-17 252 730,64	-18 705 509,00	-46 522 130,07
Hoitokulut	3, 4, 5	-806 163,88		-773 800,83	
Sijoitustoiminnan kulut	6	-12 980 081,84		-12 211 811,79	
Sijoitusten arvokorotusten oikaisu		0,00		0,00	
Vakuutustekninen tulos		4 716 014,75		4 973 194,48	
Muu kuin vakuutustekninen laskelma					
Muut kulut		-30 265,60		-41 508,35	
Voitto varsinaisesta toiminnasta		4 685 749,15		4 931 686,13	
Tuloverot					
Tilikauden ja aikaisempien tilikausien verot		-211 204,28		-853 582,00	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		4 474 544,87		4 078 104,13	

TASE

VASTAAVAA	Viite	31.12.2015	31.12.2014
Aineettomat hyödykkeet			
Muut pitkävaikutteiset menot		19 882,00	330,00
Sijoitukset			
Kiinteistösijoitukset	9		
Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet		26 877 926,37	23 220 229,68
Lainasaamiset omilta kiinteistöyrityksiltä		211 959,79	1 452 959,79
		27 089 886,16	24 673 189,47
Sijoitukset osakkaina oleviin työntantajayrityksiin			
Työntantajayritysten osakkeet ja osuudet	10	0,00	0,00
Rahoitusmarkkinavälineet työntantajayrityksiltä		15 508 500,72	15 508 147,15
Velkakirjasaamiset työntantajayrityksiltä	11	6 665 033,77	6 665 033,77
Muut sijoitukset työntantajayrityksiin		6 914 681,66	6 914 681,66
		29 088 216,15	29 087 862,58
Muut sijoitukset	8, 10		
Osakkeet ja osuudet		283 372 027,59	247 278 714,41
Rahoitusmarkkinavälineet		99 179 034,71	118 196 652,78
		382 551 062,30	365 475 367,19
		438 729 164,61	419 236 419,24
Saamiset			
Arvopaperikauppasaamiset		50 748,60	2 129 797,92
Muut saamiset	12	2 087 363,72	2 258 984,98
Laskennallinen verosaaminen		0,00	0,00
		2 138 112,32	4 388 782,90
Muu omaisuus			
Aineelliset hyödykkeet			
Muut aineelliset hyödykkeet	7	134 193,99	134 552,99
		134 193,99	134 552,99
Rahat ja pankkisaamiset		9 616 547,94	31 837 007,40
		9 750 741,93	31 971 560,39
Siirtosaamiset	13	2 232 607,16	2 545 250,95
Vastaavaa yhteensä		452 870 508,02	458 142 343,48

VASTATTAVAA**31.12.2015****31.12.2014**

Oma pääoma	14				
Edellisten tilikausien ylijäämä		47 184 499,44		43 106 395,31	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		<u>4 474 544,87</u>	51 659 044,31	<u>4 078 104,13</u>	47 184 499,44
Eläkevastuu					
Muut alkaneet eläkkeet		203 954 441,00		206 520 881,00	
Muut vastaiset eläkkeet		150 979 111,00		158 420 236,00	
Muiden eläkkeiden indeksikorotusvastuu		<u>43 792 933,80</u>	398 726 485,80	<u>43 792 933,80</u>	408 734 050,80
Velat					
Muut velat	15	2 021 465,29		903 102,53	
Laskennallinen verovelka		<u>351 948,38</u>	2 373 413,67	<u>201 375,45</u>	1 104 477,98
Siirtovelat	16		<u>111 564,24</u>		<u>1 119 315,26</u>
Vastattavaa yhteensä			<u><u>452 870 508,02</u></u>		<u><u>458 142 343,48</u></u>

LIITETIEDOT

1. Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet
2. Korvauskulut
3. Hoitokulut
4. Tilintarkastajan palkkiot
5. Hallituksen ja hallintoneuvoston palkkiot
6. Sijoitustoiminnan nettotuoton erittely
7. Aineellisten hyödykkeiden muutokset
8. Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero
9. Kiinteistösijoitusten erittelyt
10. Osakkeet ja osuudet
11. Lainasaamiset
12. Saamiset
13. Siirtosaamiset
14. Oma pääoma
15. Velat
16. Siirtovelat
17. Vakuudet ja vastuusitoumukset
18. Sijoitusjakauma käyvin arvoin
19. Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle
20. Riskienhallinnan liitetiedot

Liite 1. Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

1.1 Yleistä

OP-Eläkesäätiö hoitaa OP Ryhmään kuuluvien työnantajien henkilöstölleen järjestämää lisäeläketurvaa. Eläkesäätiö on suljettu 30.6.1991. OP-Eläkesäätiön lukuja ei yhdistellä OP Ryhmän IFRS -tilinpäätökseen.

Seuraavassa esitetään tilinpäätöksessä sovelletut keskeiset laatimisperiaatteet. Niitä on noudatettu johdonmukaisesti kaikilla esitettävillä tilikausilla, ellei muuta mainita.

1.1 Laatimisperusta

Tilinpäätös on laadittu ja esitetty voimassa olevien vakuutussäätiöitä koskevien lakien ja asetusten sekä Finanssivalvonnan antamien säännösten ja määräysten mukaisesti. OP-Eläkesäätiö ei laadi konsernitilinpäätöstä.

OP-Eläkesäätiön tilinpäätös on laadittu alkuperäisiin hankintamenoihin tai tilinpäätöshetkellä tätä alempaan käypään arvoon perustuen.

Tuloslaskelmaan kirjaamattomat sijoitusten ja johdannaisten arvostuserot sekä ei-suojaavien johdannaisten mahdolliset enimmäistappiot otetaan huomioon toimintapääomalaskelmassa.

1.2 Ulkomaan rahan määräiset erät

OP-Eläkesäätiön tilinpäätös laaditaan euroina, joka on eläkesäätiön toiminta- ja esittämisvaluutta.

Ulkomaan rahan määräiset saamiset, saamisluontoiset sijoitukset sekä velat on muutettu Euroopan Keskuspankin tilinpäätöspäivänä noteeraamaan kurssiin. Muut sijoitukset on arvostettu hankintahetken valuuttakurssiin tai sitä alempaan tilinpäätöspäivän kurssiin kuitenkin niin, että arvostamisessa ei ole eroteltu valuuttakurssin ja markkinahinnan vaikutusta. Valuuttakurssierot esitetään sijoitustoiminnan muissa tuotoissa ja kuluissa.

1.3 Eläkevastuu

Eläkevastuu lasketaan eläkesäätiön laskuperusteiden mukaisesti ja eläkevastuun kirjaus perustuu Porasto Oy:n laatimaan eläkevastuulaskelmaan. Eläkevastuun laskennassa käytetty laskuperustekorkokanta 3,50 prosenttia on säätiön hallituksen hyväksymien laskuperusteiden mukainen. Indeksikorotusvastuuta on kartutettu hallituksen päätöksen mukaisesti.

Eläkesäätiö noudattaa kirjanpidossaan tasaavaa kirjanpitojärjestelmää.

1.4 Sijoitukset

1.4.1 Käyvän arvon määrytyminen

Kiinteistökohteet arvioidaan kohteittain nettotuoton, sijainnin ja markkinatilanteen perusteella vuosittain. Arvioinnissa käytetään sekä eläkesäätiön omaa että ulkopuolista asiantuntemusta.

Niiden osakkeiden ja rahoitusmarkkinavälineiden, jotka noteerataan virallisessa arvopaperipörssissä tai jotka muuten ovat julkisen kaupankäynnin kohteena, käypänä arvona käytetään tilinpäätöspäivän viimeistä jatkuvan kaupankäynnin mukaista ostokurssia tai sen puuttuessa viimeisintä kaupankäyntikurssia. Mikäli tilinpäätöspäivä ei ole kaupantekopäivä tai milloin noteerausta ei ole, käytetään tätä päivää edeltävää viimeistä vastaavaa kurssia.

Muiden osakkeiden ja rahoitusmarkkinavälineiden käypänä arvona käytetään todennäköistä luovutushintaa tai jäljellä olevaa hankintahintaa.

Talletusten käypänä arvona pidetään nimellisarvoa. Saamisten käypänä arvona pidetään nimellisarvoa tai tätä alempaa todennäköistä arvoa.

1.4.2 Kiinteistösijoitukset

Sijoituskiinteistö on maa-alue ja/tai rakennus tai rakennuksen osa, joka omistetaan vuokratuoton tai omaisuuden arvonnousun hankkimiseksi. Myös sellaiset kiinteistöt, joista vähäinen osuus on eläkesäätiön omassa tai sen henkilökunnan käytössä luetaan sijoituskiinteistöksi.

Sijoituskiinteistöt merkitään taseeseen alun perin hankintameno, joka sisältää transaktiomenot. Alkuperäisen kirjaamisen jälkeen kiinteistösijoitukset arvostetaan hankintamenoon tai sitä alempaan käypään arvoon.

1.4.3 Osakkeet ja osuudet

Sijoitusomaisuusosakkeet ja -osuudet on arvostettu taseessa hankintamenoon tai sitä alempaan käypään arvoon. Aikaisemmin tehdyt arvonalennukset palautetaan käyvän arvon noustessa enintään alkuperäiseen hankintahintaan. Osakkeiden ja osuuksien arvostus on suoritettu keskihintaperiaatteella.

Käyttöomaisuudeksi katsottavat osakkeet ja osuudet on arvostettu hankintamenoon tai sitä alempaan käypään arvoon, mikäli arvonalentumista pidetään pysyvänä. Hankintameno lasketaan fifo-menetelmää käyttäen.

1.4.4 Rahoitusmarkkinavälineet

Rahoitusmarkkinavälineitä ovat joukkovelkakirjalainat ja rahamarkkinainstrumentit.

Rahoitusmarkkinavälineet esitetään taseessa hankintamenoon tai niitä alemman käyvän arvon määräisenä. Rahoitusmarkkinavälineiden nimellisarvon ja hankintameno erotus jaksotetaan korkotuotoiksi tai niiden vähennykseksi rahoitusmarkkinavälineen juoksuaikana. Vastaerä merkitään hankintameno lisäykseksi tai vähennykseksi. Hankintameno lasketaan keskihintaa käyttäen.

1.4.5 Johdannaissopimukset

Johdannaissopimukset sisältävät korko- ja valuuttajohdannaiset. Kaikki johdannaissopimukset on käsitelty kirjanpidossa ei-suojaavina, vaikka ne olisivatkin operatiivisesti suojaavia. Tilinpäätöshetkellä auki olevat sopimukset arvostetaan tilinpäätöspäivän käypään arvoon. Arvostustappiot kirjataan kokonaan tuloslaskelmaan, arvostusvoittoa ei kirjata.

Tuloslaskelmaan kirjaamattomat johdannaisten arvostuserot sekä ei-suojaavien johdannaisten mahdolliset enimmäistappiot otetaan huomioon toimintapääomalaskelmassa.

1.4.6 Sijoitukset osakkaana oleviin työntantajayrityksiin

Eläkesäätiön omistamat osakkaina olevien työntantajayritysten osakkeet ja osuudet, työntantajayritysten liikeeseen laskemat velkakirjat sekä muut saamiset ja sijoitukset kirjataan taseessa erään "Sijoitukset osakkaana oleviin työntantajayrityksiin".

Edellä mainitut sijoitukset arvostetaan taseessa hankintamenoon tai sitä alempaan käypään arvoon. Aikaisemmin tehdyt arvonalennukset palautetaan käyvän arvon noustessa enintään alkuperäiseen hankintahintaan.

1.5 Aineelliset hyödykkeet

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet arvostetaan poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn hankintameno. Hyödykkeet poistetaan tasapoistoin arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Arvioidut taloudelliset vaikutusajat koneiden ja kaluston osalta on 3-10 vuotta.

1.6 Pakolliset varaukset

Tuotoista vähennetään velvoitteista vastaisuudessa aiheutuvat menot ja menetykset, kun ne kohdistuvat päättäneeseen tai aikaisempaan tilikauteen, niiden toteutumista pidetään tilinpäätöstä laadittaessa varmana tai todennäköisenä, niitä vastaava tulo ei ole varma eikä todennäköinen ja perustuvat lakiin ja sitoumukseen sivullista kohtaan. Kun menon tai menetyksen täsmällistä määrää tai toteutumisajankohtaa ei tiedetä, merki-

tään se taseen pakollisiin varauksiin enintään sen todennäköiseen määrään. Jos määrä ja toteutumisajan kohta on tiedossa, merkitään se siirtovelaksi.

1.7 Hoitokulut toiminnoittain ja verot

Hoitokulut kohdistetaan toiminnoille pääsääntöisesti aiheuttamisperiaatteen mukaisesti. Osa kuluista jaetaan työajan jakautumisen perusteella. Toimintokohtaiset kulut esitetään tuloslaskelmassa hoitokuluissa ja sijoitustoiminnan kuluissa (kiinteistö- ja muun sijoitustoiminnan hoitamisesta aiheutuvat kulut).

Hoitokulut jaetaan OP-Eläkekassan ja OP-Eläkesäätiön kesken aiheuttamisperiaatteen mukaisesti.

Tilikauden verot on laskettu verosäännösten mukaisesti laskettavaan verotettavaan tulokseen perustuen. Laskennallista verovelkaa ei ole esitetty tilinpäätöksessä taseessa eikä erillisenä liitetietona määrän epäolennaisuuden johdosta.

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Tunnusluvut lasketaan Finanssivalvonnan eläkesäätiöille antaman määräyksen mukaisesti.

Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle

Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin suhteessa sitoutuneeseen pääomaan lasketaan sijoituslajeittain ja sijoitusten yhteismäärälle ottaen huomioon aikapainotetut kassavirrat. Kauden tuotto lasketaan ns. mukautettua Dietz'in kaavaa käyttäen.

Liite 2. Korvauskulut

	2015	2014
Muut eläkkeet		
Maksetut eläkkeet	26 685 170	27 130 099
Muut maksut	575 126	686 522
	27 260 296	27 816 621

Liite 3. Hoitokulut

	2015	2014
Palkat ja palkkiot	132 885	136 619
Eläkekulut	21 707	22 308
Muut henkilösivukulut	3 806	4 233
Muut hoitokulut	647 766	610 641
	806 164	773 801

OP-Eläkesäätiö jakaa hoitokulunsa OP-Eläkekassan kanssa aiheuttamisperiaatteen mukaan. OP-Eläkekassa on henkilökunnan työnantaja. Henkilökulut ovat jaettu henkilökuluja.

Liite 4. Tilintarkastajan palkkiot

	2015	2014
Tilintarkastus	9 176	9 176

Liite 5. Hallituksen ja hallintoneuvoston palkkiot

	2015	2014
Hallituksen palkkiot	11 850	13 750
Hallintoneuvoston palkkiot	11 550	21 540
	23 400	35 290

Liite 6. Sijoitustoiminnan nettotuoton erittely

Sijoitustoiminnan nettotuoton erittely	2015	2014
Sijoitustoiminnan tuotot		
Tuotot sijoituksista työnantajayrityksiin		
Osinkotuotot	0	0
Korkotuotot	749 982	1 277 438
Muut tuotot	119 104	133 621
	<u>869 086</u>	<u>1 411 059</u>
Tuotot kiinteistösijoituksista		
Korkotuotot	2 848	7 265
Muut tuotot	2 404 730	2 479 791
	<u>2 407 578</u>	<u>2 487 056</u>
Tuotot muista sijoituksista		
Osinkotuotot	7 358 475	7 495 720
Korkotuotot	3 039 230	3 540 084
Muut tuotot	1 586 186	1 439 647
	<u>11 983 891</u>	<u>12 475 451</u>
Arvon alentumisten palautukset	1 093 280	1 485 822
Myyntivoitot	19 059 838	46 144 966
Yhteensä	<u>35 413 673</u>	<u>64 004 354</u>
Sijoitustoiminnan kulut		
Kulut kiinteistösijoituksista	-1 837 382	-1 697 828
Kulut muista sijoituksista	-722 219	-710 638
Korkokulut ja muut vieraan pääoman kulut	-193 054	-25 802
	<u>-2 752 655</u>	<u>-2 434 268</u>
Arvon alentumiset ja poistot		
Arvon alentumiset	-2 961 196	-4 069 528
Myyntitappiot	-7 266 231	-5 708 015
Yhteensä	<u>-12 980 082</u>	<u>-12 211 812</u>
Sijoitustoiminnan nettotuotto ennen arvонkorotuksia	<u>22 433 591</u>	<u>51 792 542</u>
Sijoitustoiminnan arvonkorotusten oikaisu	0	0
Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa	<u>22 433 591</u>	<u>51 792 542</u>
 Sijoitustoiminnan kuluihin sisältyvien sijoitustoiminnan hoitokulujen yhteismäärä	 -644 339	 -715 991
 Sijoitustoiminnan nettotuottoon sisältyy muita sijoitustoiminnan kurssivoittoja	 -95 401	 143 836

Liite 7. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset

	Muut pitkävaikutteiset menot	Koneet ja kalusto	Taideteokset
Hankintameno 1.1.	0	2 154	133 386
Lisäykset	20 049	0	0
Vähennykset	0	0	0
Hankintameno 31.12.	20 049	2 154	133 386
Kertyneet poistot 1.1.	0	987	0
Tilikauden poistot	167	359	0
Kertyneet poistot 31.12.	167	1 346	0
Kirjanpitoarvo 31.12.2015	19 882	808	133 386
Kirjanpitoarvo 31.12.2014	0	1 167	133 386

Liite 8. Sijoitusten käypä arvo ja arvostuserot

	Jäljellä oleva hankintameno 2015	Kirjanpitoarvo 2015	Käypä arvo 2015	Jäljellä oleva hankintameno 2014	Kirjanpitoarvo 2014	Käypä arvo 2014
Kiinteistösijoitukset						
Kiinteistöosakkeet	26 877 926	26 877 926	33 631 430	23 220 230	23 220 230	29 869 048
Lainasaamiset omilta kiinteistöyhteisöiltä	211 960	211 960	211 960	1 452 960	1 452 960	1 452 960
Sijoitukset työnantajayrityksiin						
Työnantajayritysten osakkeet ja osuudet	0	0	0	0	0	0
Rahoitusmarkkinavälineet työnantajayrityksiltä	15 508 501	15 508 501	16 555 650	15 508 147	15 508 147	16 782 847
Velkakirjasaamiset työnantajayrityksiltä	6 665 034	6 665 034	6 665 034	6 665 034	6 665 034	6 665 034
Muut sijoitukset työnantajayrityksiin	6 914 682	6 914 682	6 914 682	6 914 682	6 914 682	6 914 682
Muut sijoitukset						
Osakkeet ja osuudet	283 372 028	283 372 028	341 954 935	247 278 714	247 278 714	297 387 197
Rahoitusmarkkinavälineet	99 179 035	99 179 035	102 518 895	118 196 653	118 196 653	123 051 400
Yhteensä	438 729 165	438 729 165	508 452 585	419 236 419	419 236 419	482 123 167
Arvostuserot yhteensä			69 723 420			62 886 748

Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää korkotuotoksi tai niiden vähennykseksi jaksotettua nimellisarvon ja hankintamenon erotusta (+/-)

-807 231

-118 666

Johdannaissopimukset

	Kirjanpitoarvo 2015	Kirjanpitoarvo 2014
Korkosaamiset	94	1 610
Muut siirtosaamiset	0	0
Saamiset yhteensä	94	1 610
Muut velat	0	0
Siirtovelat	111 052	1 106 046
Velat yhteensä	111 052	1 106 046

Liite 9. Kiinteistösijoitusten erittely

	Kiinteistöt ja kiinteistö- osakkeet 2015	Lainasaamiset omilta kiinteistö- yrityksiltä 2015	Kiinteistöt ja kiinteistö- osakkeet 2014	Lainasaamiset omilta kiinteistö- yrityksiltä 2014
Hankintameno 1.1.	23 385 656	1 452 960	19 647 394	663 960
Lisäykset	3 658 144	0	3 848 856	1 080 000
Vähennykset	0	-1 241 000	-110 594	-291 000
Hankintameno 31.12.	27 043 800	211 960	23 385 656	1 452 960
Arvon alentumiset 1.1.	-165 427	0	-222 112	0
Tilikauden arvonalentumiset	-33 182	0	-54 976	0
Vähennysten arvonalentumiset	0	0	0	0
Arvon alentumisten palautukset	32 734	0	111 662	0
Arvon alentumiset 31.12.	-165 874	0	-165 427	0
Arvonkorotukset 1.1.	0	0	0	0
Tilikauden arvonkorotukset	0	0	0	0
Vähennysten arvonkorotukset	0	0	0	0
Arvonkorotusten oikaisut	0	0	0	0
Arvonkorotukset 31.12.	0	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	26 877 926	211 960	23 220 229	1 452 960

Liite 10. Osakkeet ja osuudet

		Osuus osakkeista %	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Kotimaiset osakkeet ja osuudet				
Muut yritykset / pörssiyritykset				
Wärtsilä Oyj Abp		0,01	1 008 111,27	1 014 480,00
Sampo Oyj A		0,014	2 907 541,26	3 786 720,00
Nokian Renkaat Oyj		0,022	973 386,71	992 100,00
Nokia Oyj		0,005	2 779 958,27	3 404 150,00
Citycon Oyj		0,035	897 852,55	1 008 000,00
Amer Sports Oyj		0,051	961 695,97	1 615 800,00
Muut			1 805 322,00	2 036 525,68
Muut yritykset / pörssiyritykset yhteensä			11 333 868,03	13 857 775,68
Muut yritykset/ei julkisesti noteeratut				
Probus Holding Oy		1,66	844 417,18	1 651 764,96
Tornator Oy		4,16	3 328 000,00	13 696 800,00
Muut			165 371,74	305 882,40
Muut yritykset/ei julkisesti noteeratut yhteensä			4 337 788,92	15 654 447,36
Kotimaiset osakkeet ja osuudet yhteensä			15 671 656,95	29 512 223,04
Ulkomaiset osakkeet ja osuudet				
Muut yritykset / pörssiyritykset				
Zais Financial Corporation	Yhdysvallat	2,04	2 246 371,82	2 246 371,82
Muut yritykset/Pörssiyritykset yhteensä			2 246 371,82	2 246 371,82
Muut yritykset/ei julkisesti noteeratut				
The Forest Company Limited	Guernsey	1,70	3 961 662,83	3 961 662,83
Muut yritykset/ei julkisesti noteeratut yhteensä			3 961 662,83	3 961 662,83
Ulkomaiset osakkeet ja osuudet yhteensä			6 208 034,65	6 208 034,65
Osakkeet ja osuudet yhteensä			21 879 691,60	35 720 257,69
Sijoitusrahastot				
Kotimaiset sijoitusrahastot				
Fondita Nordic Micro Cap			1 850 000,00	2 218 625,72
KJK Fund Baltic States			530 656,89	1 898 399,99
KJK Fund II - Balkan			1 383 061,58	2 177 357,17
OP-Afriikka			1 000 000,00	1 133 762,36
OP-Amerikka Kasvu			2 599 999,82	2 621 208,27
OP-Amerikka Pienyhtiöt			602 820,00	754 429,23
OP-Delta A			3 256 234,86	3 955 168,02
OP-EMD Hard Currency Sovereign			3 487 302,79	3 576 299,64

		Osuus osakkeista %	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Kotivaltio				
OP-Eurooppa Indeksi II			5 483 245,08	6 214 787,75
OP-Eurooppa Nousevat Tähdet			2 209 266,31	2 752 616,82
OP-Eurooppa Osake			2 529 391,60	3 039 626,24
OP-Eurooppa Osinkoyhtiöt			1 290 361,37	1 549 094,11
OP-Focus			13 573 742,85	19 014 249,04
OP-High Yield			12 071 165,06	12 868 708,27
OP-Japani			1 651 011,39	2 393 104,89
OP-Kehittyvä Aasia			1 800 000,00	2 111 723,72
OP-Kehittyvät Reunamarkkinat			869 200,00	869 200,00
OP-Obligaatio Prima			6 104 975,57	6 350 482,58
OP-Reaalikorko			7 374 503,24	7 374 503,24
OP-Suomi Pieniyhtiöt			3 868 354,14	4 630 356,86
OP-Yrityslaina			32 860 487,76	32 860 487,76
Muut			400 000,16	423 611,82
Kotimaiset sijoitusrahastot yhteensä			106 795 780,47	120 787 803,50
Ulkomaiset sijoitusrahastot				
BGF - European Focus Fund	Luxemburg		2 685 355,78	3 553 011,21
BGF Euro Markets Fund	Luxemburg		5 410 873,00	6 444 802,90
Brown Advisory US Equity Growth Fund	Irlanti		1 641 477,05	3 070 741,28
Chenavari Multi-Strategy Credit Strategy	Caymansaaret		2 000 000,00	2 094 543,58
Euro Stoxx Optimised Banks Source ETF NR	Irlanti		996 596,00	996 596,00
FCOI II Holdings LP	Caymansaaret		2 355 342,70	2 855 612,20
Fidelity Emerging markets Fund	Luxemburg		4 251 677,00	4 251 677,00
Fidelity Funds - Global Health Care	Luxemburg		1 093 137,72	1 911 050,77
GAM Star Plc - China Equity I Distr	Irlanti		1 858 542,61	2 788 758,91
Invesco Japanese Eq Advantage Fund	Luxemburg		1 271 425,15	1 724 111,53
Invesco Pan European Structured Equity Fund	Luxemburg		5 671 000,00	7 443 077,69
Longview Global Equity	Luxemburg		1 473 772,17	2 349 983,40
Nomura Funds Ireland - US High Yield Bond	Irlanti		13 308 450,60	13 308 450,60
Pine River Fund Ltd	Caymansaaret		2 482 678,35	2 709 083,01
R2 Crystal Fund	Irlanti		16 163 366,09	23 900 503,90
Robeco Capital Growth - BP Global Premium Eq	Luxemburg		1 730 756,43	2 729 043,49
Robeco Capital Growth Fund - US Select Opp	Luxemburg		2 142 305,37	4 056 991,85
Robeco US Large Cap Equities	Luxemburg		1 856 620,40	3 011 494,71
Sands Capital Global Growth Fund	Irlanti		2 376 009,84	3 737 987,78
Somerset Emerging Markets Dividend Growth	Iso-Britannia		2 294 445,70	2 368 555,21
Source Markets PLC-MAN GLG Europe Plus Source ETF	Irlanti		4 027 200,32	4 994 970,00
UBS (Lux) Institutional Sicav II	Luxemburg		850 969,37	1 589 528,80
Muut			656 193,18	804 583,27
Ulkomaiset sijoitusrahastot yhteensä			78 598 194,83	102 695 159,09
Sijoitusrahastot yhteensä			185 393 975,30	223 482 962,59
Kotimaiset pääomarahastot				
Aino Holdingyhtiö Ky			5 975 332,37	5 975 332,37
OP Pension Private Equity Funds Ky			18 810 515,24	21 499 591,26
Otso Infrastrukturi I Ky			3 315 000,00	3 315 000,00

		Osuus osakkeista %	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Pohjola Asuntorahasto I Ky			3 008 979,16	3 177 145,93
Real Estate Debt and Secondaries Ky			2 000 440,52	2 214 703,70
Real Estate Fund Finland III Ky			10 646 584,05	10 777 430,57
Real Estate Fund of Funds II Ky			4 078 380,80	4 566 734,85
Suomi Toimitilakiinteistö Ky			2 005 632,35	2 051 991,85
Muut			1 031 718,47	1 250 340,01
Kotimaiset pääomarahastot yhteensä			50 872 582,96	54 828 270,54
Ulkomaiset pääomarahastot				
Aberdeen Indirect Property Partners	Ruotsi		2 236 219,25	2 236 219,25
Aberdeen Indirect Property Partners II	Ruotsi		2 132 049,53	2 132 049,53
Alternative Property Income Venture Fund, L.P.	Ranska		1 265 467,15	1 332 052,09
Ares Capital Europe II (E), L.P.	Yhdysvallat		6 013 842,00	6 497 817,96
Ashmore EM Corporate Private Debt Fund SICAV-SIF	Luxemburg		977 263,71	1 092 904,24
Axa Infrastructure Partners A	Ranska		810 814,40	1 065 143,82
BlackRock Asia Property Fund III L.P.	Bermuda		895 968,71	1 679 210,76
Chenavari Regulatory Capital Strategy - D1	Caymansaaret		1 432 321,09	1 646 130,82
Europa Fund III LP	Iso-Britannia		766 391,83	766 391,83
European Real Estate Senior Debt 2 L.P.	Caymansaaret		2 388 531,87	2 388 531,87
Falko Regional Aircraft Opportunities Fund L.P.	Jersey		886 948,93	895 340,19
Franklin Templeton European Real Estate F O F	Luxemburg		1 536 698,54	1 536 698,54
Lexington Capital Partners VI-B, L.P.	Yhdysvallat		907 792,89	961 582,17
OHA Newbury Partners (Offshore) L.P.	Caymansaaret		918 778,99	1 243 437,31
SASOF Offshore III LP	Caymansaaret		509 534,34	509 534,34
Muut			1 547 154,50	1 940 399,80
Ulkomaiset pääomarahastot yhteensä			25 225 777,73	27 923 444,52
Pääomarahastot yhteensä			76 098 360,69	82 751 715,06
OSAKKEET JA OSUUDET YHTEENSÄ			283 372 027,59	341 954 935,34

Liite 11. Lainasaamiset

	2015	2014
Lainasaamiset työnantajayrityksiltä		
OP Osuuskunta	6 665 034	6 665 034

Liite 12. Saamiset

	2015	2014
Muut saamiset		
Arvopaperikauppasaamiset	50 749	2 129 798
Maksetut eläke-ennakot	1 594 821	1 723 057
Muut saamiset	492 543	535 928
	<u>2 138 112</u>	<u>4 388 783</u>

Liite 13. Siirtosaamiset

	2015	2014
Korkosaamiset	2 162 290	2 529 343
Vuokrasaamiset	69 228	13 749
Muut saamiset	1 089	2 159
	<u>2 232 607</u>	<u>2 545 251</u>

Liite 14. Oma pääoma

	Tilikauden alussa	Tilikauden muutos	Tilikauden lopussa
Tilikausien voitot	47 184 499,44	4 474 544,87	51 659 044,31

Liite 15. Velat

	2015	2014
Muut velat		
Vuokravakuudet	164 316	171 313
Tilittämättömät ennakonpidätykset ja verot	612 103	610 957
Johdannaisten saadut preemiot ja arvostusvelat	0	0
Muut velat	1 245 046	120 833
	<u>2 021 465</u>	<u>903 103</u>

Liite 16. Siirtovelat

	2015	2014
Muut siirtovelat		
Velat johdannaisista	111 052	1 106 046
Muut siirtovelat	512	13 269
	<u>111 564</u>	<u>1 119 315</u>

Liite 17. Vakuudet ja vastuusitoumukset

	2015	2014		
Sijoitussitoumukset	57 103 161	45 334 403		
Johdannaiskaupan vakuudet				
Pantit	483 830	459 703		
	Käypä arvo	Kohde-etuuden arvo	Käypä arvo	Kohde-etuuden arvo
Johdannaissopimukset (kirjanpidollisesti ei-suojaavat)				
Valuuttajohdannaiset				
Avoimet termiini- ja futuurisopimukset	677 869	50 466 704	-557 429	18 903 996
Korkojohdannaiset				
Avoimet termiini- ja futuurisopimukset	-28 800	-32 764 523	-541 630	33 594 108

Liite 18. Sijoitusjakauma käyvin arvoin

	Perusjakauma				Riskijakauma ^{7) 9)}			
	2015		2014		2015		2014	2013
	milj. euroa	%	milj. euroa	%	milj. euroa	%	%	%
Korkosijoitukset yhteensä	222,38	42,8 %	239,77	46,3 %	189,38	36,4 %	39,9 %	33,4 %
Lainasaamiset ¹⁾	2,39	0,5 %	0,00	0,0 %	2,39	0,5 %	0,0 %	0,0 %
Joukkovelkakirjalainat	197,39	38,0 %	191,72	37,0 %	164,40	31,6 %	30,6 %	23,5 %
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset ^{1) 2)}	22,60	4,3 %	48,05	9,3 %	22,60	4,3 %	9,3 %	9,9 %
Osakesijoitukset yhteensä	153,92	29,6 %	156,72	30,3 %	153,77	29,6 %	30,3 %	25,3 %
Noteeratut osakkeet ³⁾	124,76	24,0 %	132,77	25,6 %	124,62	24,0 %	25,7 %	3,8 %
Pääomasijoitukset ⁴⁾	29,16	5,6 %	23,94	4,6 %	29,15	5,6 %	4,6 %	0,0 %
Kiinteistösijoitukset yhteensä	97,47	18,7 %	81,05	15,7 %	97,37	18,7 %	15,7 %	18,0 %
Suorat kiinteistösijoitukset	33,84	6,5 %	37,44	7,2 %	33,84	6,5 %	7,2 %	6,5 %
Kiinteistörahastot ja yhteissijoitukset	63,63	12,2 %	43,61	8,4 %	63,53	12,2 %	8,4 %	11,4 %
Muut sijoitukset	46,27	8,9 %	40,22	7,8 %	46,11	8,9 %	7,8 %	6,0 %
Hedge-rahastosijoitukset ⁵⁾	35,41	6,8 %	32,16	6,2 %	35,27	6,8 %	6,3 %	4,7 %
Hyödykesijoitukset	0,00	0,0 %	0,00	0,0 %	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Muut sijoitukset ⁶⁾	10,85	2,1 %	8,06	1,6 %	10,83	2,1 %	1,6 %	1,3 %
Sijoitukset yhteensä	520,04	100,0 %	517,75	100,0 %	486,63	93,6 %	93,7 %	86,4 %
Johdannaisten vaikutus ⁸⁾					33,41	6,4 %	6,3 %	13,6 %
Sijoitukset käyvin arvoin yhteensä	520,04	100,0 %	517,75	100,0 %	520,04	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Jvk-salkun modifioitu duraatio	4,33							

1) Sisältää kertyneet korot.

2) Sisältää rahat ja pankkisaamiset sekä kauppahintasaamiset ja -velat.

3) Sisältää myös sekarahastot, jos niitä ei voida kohdistaa muualle.

4) Sisältää pääomarahastot ja mezzanine-rahastot sekä infrastruktuurisijoitukset.

5) Sisältää kaikentyyppiset hedge-rahasto-osuudet riippumatta rahaston strategiasta.

6) Sisältää erät, joita ei voida kohdistaa muihin sijoituslajeihin.

7) Riskijakauma esitetään vertailukausilta sitä mukaan kun tietoa kertyy.

8) Sisältää johdannaisten vaikutuksen riski- ja perusjakauman erotukseen. Johdannaisten vaikutus voi olla +/- Eron korjauksen jälkeen riskijakauman loppusumma täsmää perusjakaumaan.

9) Suhteellinen osuus lasketaan käyttäen jakajana "Sijoitukset käyvin arvoin yhteensä" -rivin loppusummaa.

Liite 19. Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle

	Sijoitusten nettotuotot markkina- arvoin ⁸⁾	Sitoutunut pääoma ⁹⁾ 2015	Tuotto - % sitoutuneelle pääomalle	Tuotto - % sitoutuneelle pääomalle			
	milj. euroa	milj. euroa	%	2014 %	2013 %	2012 %	2011 %
Korkotuotot yhteensä	0,42	233,6	0,2 %	3,0 %	0,7 %	8,3 %	0,8 %
Lainasaamiset ¹⁾	-0,03	0,9	-3,7 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Joukkovelkakirjalainat	0,05	201,0	0,0 %	3,3 %	0,6 %	10,2 %	0,3 %
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset ^{1) 2)}	0,40	31,8	1,3 %	1,4 %	1,1 %	1,5 %	2,2 %
Osakesijoitukset yhteensä	22,38	139,3	16,1 %	14,2 %	20,5 %	25,3 %	-15,4 %
Noteeratut osakkeet ³⁾	19,50	114,7	17,0 %	15,7 %	23,5 %	31,2 %	-20,4 %
Pääomasijoitukset ⁴⁾	2,88	24,6	11,7 %	6,3 %	3,3 %	1,5 %	40,3 %
Kiinteistösijoitukset yhteensä	4,01	88,4	4,5 %	7,1 %	2,7 %	8,7 %	10,4 %
Suorat kiinteistösijoitukset	0,89	32,3	2,8 %	3,5 %	-0,2 %	23,4 %	13,7 %
Kiinteistörahastot ja yhteissijoitukset	3,12	56,1	5,6 %	9,8 %	4,9 %	1,9 %	6,4 %
Muut sijoitukset	3,90	41,7	9,3 %	8,4 %	8,5 %	12,1 %	3,5 %
Hedge-rahastosijoitukset ⁶⁾	2,84	32,4	8,8 %	5,0 %	11,6 %	7,2 %	2,2 %
Hyödykesijoitukset	0,00	0,0	0,0 %	0,0 %	-12,5 %	20,4 %	-9,0 %
Muut sijoitukset ⁷⁾	1,06	9,3	11,3 %	23,1 %	2,4 %	22,4 %	13,5 %
Sijoitukset yhteensä	30,70	503,0	6,1 %	7,2 %	6,3 %	11,6 %	-1,6 %
Sijoituslajeille kohdistamattomat tuotot, kulut ja liikekulut	-0,62						
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin	30,08	503,0	6,0 %	7,0 %	6,2 %	11,4 %	-1,8 %

1) Sisältää kertyneet korot.

2) Sisältää rahat ja pankkisaamiset sekä kauppahintasaamiset ja -velat.

3) Sisältää myös sekarahastot, jos niitä ei voida kohdistaa muualle.

4) Sisältää pääomarahastot ja mezzanine-rahastot sekä infrastruktuurisijoitukset.

5) Sisältää myös noteeraamattomat kiinteistösijoitusyhtiöt.

6) Sisältää kaikenlaiset hedge-rahasto-osuudet riippumatta rahaston strategiasta.

7) Sisältää erät, joita ei voida kohdistaa muihin sijoituslajeihin.

8) Raportointikauden lopun ja alun markkina-arvojen muutos - kauden aikana tapahtuneet kassavirrat.

Kassavirralla tarkoitetaan myyntien/tuottojen ja ostojen/kulujen erotusta.

9) Sitoutunut pääoma = Markkina-arvo raportointikauden alussa + päivittäin / kuukausittain aikapainotetut kassavirrat.

10) Vertailuvuosien tuottoprosentit esitetään sitä mukaa kun vertailukelpoista tietoa kertyy.

Liite 20. Riskienhallinnan liitetiedot

Yleiset periaatteet

Riskienhallinnalla on keskeinen merkitys eläkesäätiön toiminnan johtamisessa. Riskienhallinta toteutetaan sisäisen valvonnan avulla. Näin halutaan varmistaa, että

- sisäinen valvonta on riittävän korkeatasoista toiminnan laajuus ja luonne huomioon ottaen,
- toiminnassa ei oteta riskejä, joista aiheutuisi olennaista vaaraa eläkelaitoksen vakavaraisuudelle tai muille toimintaedellytyksille, ja
- valvontamenetelmät mahdollistavat toimintaan liittyvien riskien havaitsemisen, arvioimisen ja rajoittamisen.

Sisäinen valvonta on osa johtamista ja ohjausta ja se koostuu niistä toimenpiteistä, joilla pyritään varmistamaan asetettujen päämäärien ja tavoitteiden saavuttaminen. Sisäistä valvontaa toteutetaan organisaation kaikilla tasoilla.

Eläkesäätiö noudattaa toiminnassaan sen hallituksen vahvistamia eläkesäätiön omia ja OP Ryhmässä vahvistettuja yleisiä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteita.

Riskinkantokyky ja sen mittaaminen

Toiminnasta aiheutuvia riskejä tunnistetaan, arvioidaan, mitataan ja seurataan osana päivittäistä liiketoimintaa. Riskienhallinnalla pyritään vähentämään ennakoimattomien tappioiden todennäköisyyttä tai uhkaa sekä varmistamaan, ettei toiminnassa oteta niin suurta riskiä, että se vaarantaisi eläkelaitoksen kannattavuuden, vakavaraisuuden tai toiminnan jatkumisen.

Toimintakyvyn varmistamiseksi riskinkantokyvyn tavoiteasetannassa otetaan huomioon vastuuvelan aiheuttamat vaatimukset sijoitustoiminnalle.

Sijoitusomaisuuden rakenne ja sen mahdollistama tulos, työntajien sitoutuneisuus ja vastuu eläkesäätiön toiminnasta sekä toimiva riskienhallinta varmistavat eläkesäätiön riskinkantokyvyn. Riskinkantokykyä seurataan kuukausiraporteissa myös ennakkoidusti, jotta hallitus voi varautua tarvittaaviin toimenpiteisiin riittävällä aikajänteellä.

Mittavissa olevia riskejä rajoitetaan riskirajoilla ja muilla tunnusluvuilla, jotka asetetaan toiminnan laajuuden ja luonteen mukaisesti. Riskirajoja asetettaessa varaudutaan usean riskilajin samanaikaiseen toteutumiseen. Mittareiden ja riskirajojen ajantasaisuus tarkistetaan vuosittain, jotta aikaisemmin tunnistamattomat olennaiset riskit tulevat otetuksi huomioon. Riskirajat vahvistaa hallitus sijoitussuunnitelman vahvistamisen yhteydessä.

Organisaatio ja vastuut**Hallitus**

Riskienhallintaan liittyvissä asioissa ylin päättävä elin on eläkesäätiön hallitus, joka vastaa riskienhallintajärjestelmien riittävyydestä ja yleisistä periaatteista.

Toimitusjohtaja

Toimitusjohtaja vastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suunnittelusta, valmistelusta ja toteuttamisesta hallituksen päätösten mukaisesti sekä operatiivisten riskien suunnitelman mukaisesta hallinnasta.

Vastuullinen aktuaari

Vastuullinen aktuaari vastaa laskuperusteiden oikeellisuudesta, vastuuvelka- ja vakavaraisuuslaskelmien suorittamisesta sekä muista aktuaarille säädetyistä ja määritellyistä sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan liittyvistä tehtävistä. Vastuullinen aktuaari raportoi toimitusjohtajalle ja hallitukselle.

Muu johto

Eläkesäätiöllä ei ole omaa työsuhteessa olevaa henkilökuntaa vaan OP-Eläkekassan henkilökunta huolehtii myös eläkesäätiön toimintaedellytyksistä, omien vastuualueidensa prosesseista ja niiden toimivuudesta, sovittujen mittareiden raportoinnista määrämuotoisesti hallitukselle ja johdolle, sijo-

tustoiminnan edellyttämien suunnitelmien, erityisesti sijoitussuunnitelman valmistelusta, esittelystä sekä toteuttamisesta.

Sisäinen tarkastus

Sisäisestä tarkastuksesta vastaa OP Osuuskunnan sisäinen tarkastus, jonka tarkoitus, toimivalta ja vastuut on määritetty OP Osuuskunnan hallintoneuvoston vahvistamassa Tarkastuksen toimintaperiaatteet -kuvauksessa.

Riskinottoa seuraa hallituksen ja toimitusjohtajan lisäksi liiketoiminnasta riippumaton OP Osuuskunnan Riskiasema ja pääomavaade -osasto.

Näiden lisäksi eläkesäätiön toiminnan valvonnasta huolehtii eläkesäätiön hallintoneuvoston valitsema tarkastusvaliokunta. Hallintoneuvoston tehtävänä on eläkesäätiön sääntöjen mukaan valvoa, että toimintaa hoidetaan lain, eläkesäätiön sääntöjen ja hallintoneuvoston määräysten mukaisesti.

Hallittavat riskit

Strategiset riskit

Strategisella riskillä tarkoitetaan epäonnistuneen liiketoimintastrategian johdosta syntyviä menetyksiä. Näihin riskeihin varaudutaan ja niitä vähennetään siten, että liiketoimintastrategian linjaukset tehdään huolellisen suunnittelun ja valmistelun pohjalta.

Strategista riskiä hallitaan seuraamalla menestysmittareiden ja riskitasojen toteutumista ja niitä tarkistetaan tarvittaessa.

Operatiiviset riskit

Operatiivisilla riskeillä tarkoitetaan mahdollisia suoria tai välillisiä tulon menetyksiä tai syntyviä kustannuksia, joita voi aiheutua epätäydellisistä tai puutteellisesti toimivista prosesseista, sisäisen valvonnan puutteista, puutteellisesta osaamisesta, oikeudellisten riskien toteutumisesta, tiedon hallinnasta, tietotekniikasta tai tietoturvasta tai ulkoisen uhan turvallisuuteen tai toiminnan jatkuvuuteen aiheuttamasta epävarmuudesta. Eläkesäätiö vastaa itse omaan toimintaansa liittyvien operatiivisten riskien hallinnasta hyödyntäen mahdollisimman laajasti OP Ryhmän tarjoamaa tukea keskitettyjen toimintojen ja palvelujen toimintavarmuuden ja jatkuvuuden turvaamisessa. Operatiivisten riskien osalta olennaisia on tunnistaa merkittävimmät riskit ja suojautua niitä vastaan.

Sisäiset toimintaprosessit suunnitellaan, ohjeistetaan ja toteutetaan siten, että operatiiviset riskit minimoidaan ennakolta ja ne voidaan hallita. Tavoitteena on tunnistaa merkittävät operatiiviset riskit palveluista, toiminnoista, prosesseista ja järjestelmistä.

Oikeudellisten riskien hallinnalla varmistaudutaan siitä, että eläkesäätiöllä on riittävä asiantuntemus sekä voimassaolevasta lainsäädännöstä että viranomaisohjeistuksesta. Oikeudellista riskiä hallitaan mm. seuraamalla keskitetysti alan oikeus- ja muuta käytäntöä ja lainsäädännön sekä kansainvälisen sääntelyn muutoksia käyttämällä tarvittaessa sopimusten solmimisessa ja muissa oikeustoimissa apuna asiantuntijoita.

OP-Eläkekassan henkilökunnan ammattitaitoon ja sopivuuteen kiinnitetään erityistä huomiota myös eläkesäätiöön liittyvien asioiden tuntemuksen ja hallinnan osalta.

Toimintojen mahdollinen ulkoistaminen tapahtuu OP Ryhmässä hyväksytyjen menettelytapojen mukaisesti ja varmistaen, ettei siitä aiheudu haittaa toiminnalle, riskienhallinnalle tai muulle sisäiselle valvonnalle. Toimintojen jatkuvuuden varmistamiseen kiinnitetään erityistä huomiota.

Tiedon eheydestä, kiistämättömyydestä ja saatavuudesta huolehditaan tiedonhallintaa tukevilla toimintatavoilla ja tietojärjestelmäarkkitehtuurilla. Tietojen hallintaan, tietojärjestelmiin ja tietoturvaan liittyviä toimintatapoja kehitetään jatkuvasti. Yhtiössä noudatetaan OP Ryhmän ICT-strategian linjauksia sekä tietoturvapoliitikassa vahvistettuja periaatteita ja käytäntöjä.

Jatkuvuussuunnittelun avulla turvataan toiminnan jatkuvuus myös vakavan toimintahäiriön tilanteessa. Eläkesäätiö laatii jatkuvuussuunnitelmansa viranomaisten ja OP Ryhmän antamien ohjeiden mukaisesti.

Vakuutustoiminnan riskit

Lisäeläketurvan eläkevastuu on kokonaan rahastoitu ja se on täysin katettu. Eläkevastuun laskennassa on vuonna 2013 käytetty 3,50 %:in diskonttokorkoa. Eläkesäätiön myöntämiä etuja korotetaan TyEL:n mukaisella palkkakertoimella tai eläkeindeksillä. Diskonttokorko lisättynä tällä korotuksella on eläkesäätiön sijoitustoiminnan vähimmäistuottotavoite.

Finanssivalvonta antaa eläkelaitoksille yhteiset eläkevastuun laskentaa koskevat määräykset. Eläkesäätiö toimittaa Finanssivalvonnalle tiedoksi tämän määräyksen mukaiset laskuperusteet.

Eläkesäätiön vakuutustoiminnan riskit liittyvät eläkevastuun riittävyyteen. Eläkevastuu voi osoittautua riittämättömäksi, jos eläkesäätiön vakuutettujen keskimääräinen elinikä ylittää laskuperusteiden mukaisen oletuksen. Lisäksi eläkevastuuseen sisältyvä varaus tuntemattomia eläkkeitä varten voi jäädä riittämättömäksi, jos alkavia työkyvyttömyyseläkkeitä on enemmän kuin laskuperusteet olettavat. Palkkakehityksen väärä arvio aiheuttaa eläkevastuuseen ainoastaan hetkellisen laskuvirheen.

Eläkevastuun osoittautuminen riittämättömäksi aiheuttaisi kannatusmaksun korotuspaineita tuleville vuosille.

Eläkesäätiö on suljettu 30.6.1991 ja sen toimintapiiri on pienenevä.

Eläkesäätiön vastuullinen aktuaari laatii määräysten mukaan ennusteen 10 vuoden eläkemenon ja eläkevastuun kehityksestä.

Indeksikorotusvastuuta voidaan käyttää etujen korotusten rahoittamiseen vuosina, jolloin kirjanpidollinen tulos ei siihen riitä. Tällä tavoin varaudutaan tasaamaan kannatusmaksujen perintätarvetta. Hallitus päättää indeksikorotusvastuun kartuttamisesta ja käyttämisestä laskuperusteen mukaisesti.

Sijoitustoiminnan riskit

Eläkesäätiön tuloksen ja vakavaraisuuden kannalta merkittävin riski liittyy sijoitustoimintaan. Sijoitustoiminnasta vastaa eläkesäätiön hallitus, joka hyväksyy eläkelaitokselle sen varojen sijoittamista koskevan sijoitussuunnitelman. Sijoitussuunnitelmassa määritetään sijoitusomaisuudelle tuotto- ja riskitaso sekä tavoitejakauma, sen vaihteluvälit, vertailuindeksit sekä sijoitustoimintaan kohdistuvat muut rajoitukset.

Sijoitustoiminnan riskeihin varaudutaan sijoitussuunnitelmassa ja sijoitusten riskienhallintasuunnitelmassa määritellyllä tavalla sekä huolehtimalla henkilöstön asiantuntemuksesta ja tarvittavista resursseista.

Sijoitussuunnitelman noudattamista valvotaan seuraamalla sijoitusomaisuuden toteutunutta allokaatiota ja sijoitustoimintaan kohdistuvia muita rajoituksia. Vakavaraisuustasosta, sijoitussuunnitelman ja muiden sääntöjen ja määräysten noudattamisesta raportoidaan säännöllisesti toimitusjohtajalle ja hallitukselle.

Pitkän tähtäimen tuottotavoitteiden saavuttaminen edellyttää hallittua riskinottoa ja sitä vastaavaa riskinkantokykyä. Eläkelaitoksen vastuullisen aktuaarin laatiman ennusteen vastuuvelan ja eläkemenojen kehityksestä pohjalta sijoitusomaisuuden allokaatiossa otetaan huomioon vastuuvelan luonteen asettamat vaatimukset sijoitustoiminnalle turvaavuuden, tuottavuuden ja likviditeetin osalta sekä eläkesäätiön riskinkantokyky. Lisäksi huolehditaan sijoitusten tarkoituksenmukaisesta hajauttamisesta.

Sijoitusomaisuuden jakauma, tuotto- ja riskiluvut

2015 ¹⁾

	Perusjakauma		Riskijakauma		2) Volatiliteetti ³⁾	
	MEUR	%	MEUR	%	%	%
Korkosijoitukset	221,3	42,6 %	188,6	36,3 %	0,3 %	
Lainasaamiset	0,0	0,0 %	0,0	0,0 %	0,0 %	
Joukkovelkakirjalainat	199,8	38,5 %	167,0	32,2 %	0,1 %	1,8 %
Julkisyhteisöjen joukkovelkakirjalainat	26,0	5,0 %	-6,7	-1,3 %	-2,2 %	
Muiden yhteisöjen joukkovelkakirjalainat	173,7	33,5 %	173,7	33,5 %	0,5 %	
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset	21,5	4,1 %	21,5	4,1 %	1,7 %	
Osakesijoitukset	164,4	31,7 %	164,4	31,7 %	15,5 %	
Noteeratut osakkeet	124,8	24,0 %	124,8	24,0 %	17,0 %	13,1 %
Pääomasijoitukset	39,7	7,6 %	39,7	7,6 %	10,0 %	
Noteeraamattomat osakkeet	0,0	0,0 %	0,0	0,0 %	0,0 %	
Kiinteistösijoitukset	87,1	16,8 %	87,1	16,8 %	4,4 %	
Suorat kiinteistösijoitukset	33,8	6,5 %	33,8	6,5 %	2,0 %	
Kiinteistösijoitusrahastot ja yhteissijoitusyritykset	53,3	10,3 %	53,3	10,3 %	5,9 %	
Muut sijoitukset	46,3	8,9 %	46,3	8,9 %	8,3 %	
Hedge-rahastosijoitukset	35,4	6,8 %	35,4	6,8 %	8,0 %	4,3 %
Hyödykesijoitukset	0,0	0,0 %	0,0	0,0 %	0,0 %	
Muut sijoitukset	10,9	2,1 %	10,9	2,1 %	9,2 %	
Sijoitukset yhteensä	519,1	100,0 %	486,4	93,7 %	6,0 %	4,0 %
Johdannaisten vaikutus			32,7	6,3 %		
Sijoitukset käyvin arvoin yhteensä	519,1	100,0 %	519,1	100,0 %		
Jvk-salkun modifioitu duraatio	2,5 vuotta					

1) Sisältää siirtyvät korot

2) Kokonaistuotto ei sisällä kohdistamattomia kuluja/tuottoja

3) Sijoitusten volatiliteetti laskettu kuukausihavainnoista 24 kk:n ajanjaksolta.

2014 ¹⁾

	Perusjakauma		Riskijakauma		MWR-tuotto ²⁾	Volatiliteetti ³⁾
	MEUR	%	MEUR	%	%	%
Korkosijoitukset	239,0	46,2 %	206,0	39,8 %	3,1 %	
Lainasaamiset	0,0	0,0 %	0,0	0,0 %	0,0 %	
Joukkovelkakirjalainat	191,7	37,1 %	158,7	30,7 %	3,4 %	1,6 %
Julkisyhteisöjen joukkovelkakirjalainat	26,1	5,0 %	-7,0	-1,4 %	-10,3 %	
Muiden yhteisöjen joukkovelkakirjalainat	165,7	32,0 %	165,7	32,0 %	6,2 %	
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset	47,3	9,2 %	47,3	9,2 %	1,6 %	
Osakesijoitukset	157,5	30,5 %	157,5	30,5 %	14,2 %	
Noteeratut osakkeet	132,8	25,7 %	132,8	25,7 %	15,6 %	9,9 %
Pääomasijoitukset	24,8	4,8 %	24,8	4,8 %	6,7 %	
Noteeraamattomat osakkeet	0,0	0,0 %	0,0	0,0 %	0,0 %	
Kiinteistösijoitukset	80,2	15,5 %	80,2	15,5 %	7,1 %	
Suorat kiinteistösijoitukset	37,4	7,2 %	37,4	7,2 %	3,6 %	
Kiinteistösijoitusrahastot ja yhteissijoitusyritykset	42,8	8,3 %	42,8	8,3 %	9,6 %	
Muut sijoitukset	40,2	7,8 %	40,2	7,8 %	7,7 %	
Hedge-rahastosijoitukset	32,2	6,2 %	32,2	6,2 %	4,1 %	4,1 %
Hyödykesijoitukset	0,0	0,0 %	0,0	0,0 %	0,0 %	
Muut sijoitukset	8,1	1,6 %	8,1	1,6 %	23,1 %	
Sijoitukset yhteensä	517,0	100,0 %	483,9	93,6 %	7,2 %	2,8 %
Johdannaisten vaikutus			33,1	6,4 %		
Sijoitukset käyvin arvoin yhteensä	517,0	100,0 %	517,0	100,0 %		
Jvk-salkun modifioitu duraatio	2,3 vuotta					

1) Sisältää siirtyvät korot.

2) Kokonaistuotto ei sisällä kohdistamattomia kuluja/tuottoja.

3) Sijoitusten volatiliteetti laskettu kuukausihavainnoista 24 kk:n ajanjaksolta.

Sijoitusomaisuuden herkkyyshanalyysi

31.12.2015	Kanta käyvin arvoin 1 000 €	Riskiparametri	Muutos	Vaikutus toimintapääomaan
Korkosijoitukset	221 303	Korko	1 %-yksikkö	4 855
Kiinteistösijoitukset	87 114	Markkina-arvo	15% -yksikköä	13 067
Osake- ja muut sijoitukset	210 699	Markkina-arvo	10% -yksikköä	21 070
Yhteensä	519 116			38 992

31.12.2014	Kanta käyvin arvoin 1 000 €	Riskiparametri	Muutos	Vaikutus toimintapääomaan
Korkosijoitukset	239 025	Korko	1 %-yksikkö	4 407
Kiinteistösijoitukset	80 218	Markkina-arvo	15% -yksikköä	12 033
Osake- ja muut sijoitukset	197 748	Markkina-arvo	10% -yksikköä	19 775
Yhteensä	516 991			36 214

Markkinariskeistä sijoitusomaisuuteen kohdistuvat erityisesti arvomuutosriski ja korkoriski. Sijoitukset hajautetaan tästä syystä tehokkaasti eri omaisuusluokkiin ja niiden sisällä eri sijoitusinstrumentteihin sekä maantieteellisesti että toimialoittain.

Sijoitusomaisuuden riskitasoa mitataan toteutuneiden tuottojen keskihajonnalla ja Value-at-Risk mitarilla (95 % luottamustaso ja 1 kuukauden pitoaika). Var (95%/1kk) on vuoden aikana vaihdellut vuoden vaihteen 4,0 ja 4,8 prosentin välillä salkun markkina-arvoon suhteutettuna. Vuoden vaih-

teessa VaR oli 4,2 %. Lisäksi korkoriskiä mitataan erikseen modifioidulla duraatiolla. Sijoitusalkun modifioitu duraatio, johdannaiset mukaan lukien oli 2,2 % (1,8 %).

Luottoriski

Luottoluokitusjakaumi	31.12.2015		31.12.2014	
	1 000 €	osuus	1 000 €	osuus
AAA	24 282	11,1 %	25 558	10,6 %
AA	36 031	16,5 %	57 198	23,8 %
A	49 952	22,8 %	51 095	21,3 %
BBB	70 539	32,2 %	83 987	35,0 %
BB + tai alempi	26 457	12,1 %	10 805	4,5 %
Not rated	11 698	5,3 %	11 503	4,8 %
Yhteensä *)	218 959	100,0 %	240 146	100,0 %

Sijoitustoiminnassa luottoriskiä hallitaan sijoitussuunnitelmassa määritellyillä rajoituksilla. Vuoden lopussa korkosijoituksista 90,7 % (76,5) oli sijoitettuna joukkolainoihin, joilla oli ns. Investment Grade -luottoluokitus eli vähintään S&P:n mukainen luottoluokitus BBB-.

Likviditeettiriski

Koska kannatusmaksuja ei ole tarkoitus periä, likviditeettiriski otetaan huomioon sijoitussalkun allokaatiojakauman rakenteessa. Likviditeetti-tarpeita varten käytetään lähinnä rahamarkkinasijoituksia.

Valuuttariski

Valuuttapositio	31.12.2015	31.12.2014
	1 000 €	1 000 €
USD	56 581	49 884
JPY	4 594	6 693
GBP	3 388	2 445
Muut	18 197	32 770
Yhteensä	82 760	91 793

OP-ELÄKESÄÄTIÖ

Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitukset

Helsingissä 8. päivänä helmikuuta 2016

Outi Taivainen
Hallituksen puheenjohtaja

Tom Dahlström

Riitta Lampinen

Arja Minkkinen

Eeva Niskavaara

Pekka Rintala

Jarmo Viitanen

Erkki Ryynänen
Toimitusjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tarkastuksesta on tänään annettu tilintarkastuskertomus.

Helsingissä 17. päivänä maaliskuuta 2016

KPMG Oy Ab
KHT-Yhteisö

Paula Pasanen
KHT

Juha-Pekka Mylen
KHT